

Йёркесёрлөх чылай

Чăваш Республикин Чёр чун тёнчин объекчĕсене тата вĕсем пурăнакан ырайна хўтĕлес, тĕрĕслесе тăрас, унна усă кураc-сине йёркелес енĕпе ёслекен патшалăх службинче 29-ян тăрăшасçĕ.

25 специалистан Раççей Федерацийĕн Административлă право йёркине пăсни çинчен калакан кодексĕпе килĕшўллĕн ёс пуçарма ирĕк пур. Управлени умĕнчи тĕллевсене пурнăçлама коллектива 8 автомобиль, 9 юр ашусă, 1-ер катерпа тимёр кимĕ, 2 резина кимĕ, 5 мотор, 3 видеокамера, 7 фотоаппарат шанса панă. Çапах та ку пурлăх служба умне лартнă тĕллевсене анăçлă пурнăçлама май памаст.

2011 сўлхи раштавн 1-мĕшĕ тĕлне 1327 пин гектар йышăнакан сунар ырайнĕнче юридици тытăмĕсене тата предпринимательсене сунар йёркелеме сирĕплетнĕ. Ку мĕн пур сунар территорийĕн 83 процентĕ. Вăл 50 сунар лаптăкĕнчен тăрат. Вĕсемпе 29 юридици тытăмĕ тата предприниматель хуçаланаççĕ. Чăн та, 5-шĕ пĕлтĕр хуçалăх ёснечарса лартнă.

2009-2010 сўлсенче сунар ырайнĕсене саккуна пăсса сирĕплетнĕрен Арбитраж сўчĕсенче вĕсене туртса илессипе сыханнă тавăсене тишкересçĕ. Сăмахран, прокуратура сунар ырайнĕсен тĕлĕшпе – 7, служба йышăнавне пăрахăçлаттарас тĕллевпе 14 ёс пуçарттарнă. Суд 5 сунар ырайне арендана пама тунă килĕшў саккунлă мар тесе йышаннă.

Управлени иртнĕ сўл юридици сăпачĕсене тата предпринимательсем сўт çанталăка сыхласси çинчен калакан саккунсене мĕнлерех пăханнине 9 хутчен тĕрĕсленĕ. Прокуратурапа килĕштернĕ планпа пирĕн 13 тĕрĕслев йёркелемеллечĕ. Ун чухлĕ иртереймерĕмĕр, мĕншĕн тесен 4 хуçалăх тĕрлĕ сăлтава пула хупанчĕ. Тĕрĕслеве пĕтĕмлетнĕ хыççан должноçри икĕ сынна административлă майпа явап тытартăмăр – 14 пин тенкĕлĕх штрафларăмăр. Йăнăша тўрлетме виçĕ сыру яса асăрхаттартамăр.

Çитменлĕхе вăхăтра пĕтерчĕç. Кунсăр пуçне службана килнĕ пĕр çахава ырайна çитсе тĕпчерĕмĕр – саккуна пăсна тĕслĕх тупанмарĕ.

Раштавн 10-мĕшĕ тĕлне чёр чун тёнчин объекчĕсене сунар ырайнĕсенче еплерех хўтĕленине палăртас тĕлĕшпе 1483 рейд ирттертĕмĕр, сўт çанталăка сыхласси çинчен калакан саккунсене пăханман 108 тĕслĕхе тăрă шыв сине калартăмăр. Хĕрлĕ Чутай районĕнче 6 сын сунар вăхăчĕ вĕçленсен те икĕ хир сыснине пашалтан пенĕ, 2-ĕн «Кумашкинский» патшалăх саккасникĕнче саккуна пăсна – сунарта сўренĕ, халĕччен те паллă мар сынсем Вăрнар районĕнче лицензисĕрех пăши тытнă. Çак тĕслĕхсем пирки пухнă материалсене полицие яса патăмăр. Анчах унта уголовлă ёс пуçарма йышанман-ха.

2010 сўлта пĕр уголовлă ёс вĕсене ситернĕ, айăплине явап тыттарнă. Административлă право йёркине пăсни çинчен калакан кодекса килĕшўллĕн 105 протокол /2010 сўлта – 106/ сўртăмăр. 86-шне пĕтĕмлетсе 83 сынна айăпларăмăр – штраф патăмăр, иккĕшĕнчен сунара сўремелли ирĕке туртса илтĕмĕр. Йёркене пăсакансен 10 пашалне, 13 капканне арестлерĕмĕр, 3 пашал туртса илме суда материалсем тăраттамăр. Сунар объекчĕсене тăкака шыраттарса илме 7 тавăс пуçарттартамăр. Кунсăр пуçне тата 3 сынна штраф тўлеттернĕ. Управлени раштавн 11-мĕшĕ тĕлне право йёркине пăсна 111 тĕслĕхе шута илчĕ. Сўлталăк вĕслениччен татах пулчĕç. Вĕсен хисепĕ 2011 сўлта виçĕм сўлхи шайрах. Çапах службан хăшпĕр специалисчĕ сунар ырайнĕсенче саккунсене мĕнлерех пăханнине тивĕслипе тĕрĕслемерĕ. Çаванпа йёркесёрлĕх самаях. Управлени специалисчĕсем ситменлĕсене пĕтерессишĕн малашне лайăхрах ёслĕç.

■ **Николай КУЗЮКОВ,**
служба ертўси